

Boboteaza: Tradiții, obiceiuri, superstiții

6 ianuarie 2025 13:18



Creștin ortodoxii sărbătoresc, astăzi, Boboteaza. Credincioșii și preoții considera că apa de la Boboteaza are o putere deosebită, pentru că a fost sfințită printr-o îndoită chemare a Sfântului Duh, iar sfințirea are loc chiar în ziua în care Mântuitorul s-a botezat în apele Iordanului.

Apa sfințită la biserica în aceasta zi și luata de credincioși nu se strica niciodată. Prin agheasma se înțelege atât apa sfințită, cât și slujba pentru sfințirea ei. Agheasma mare se săvârșește numai de Boboteaza, spre deosebire de Sfințirea cea mica a apei, care are loc în biserica în prima zi a fiecărei luni, iar în case, la sfeștanie. Totodată, Agheasma mare se poate bea doar timp de opt zile, între 6 și 14 ianuarie, altfel este necesara aprobarea preotului duhovnic spre a fi folosita.

La Boboteaza se sfințesc toate apele, iar preotul se duce la o apa în care arunca o cruce. Mai mulți bărbați se arunca în apa că să o aducă înapoi, iar cel care vă scoate crucea din apa vă avea noroc tot anul.

Sărbătoarea Bobotezei este cunoscuta atât în Biserica Ortodoxa, cât și în Biserica Romano-Catolica. Botezul Domnului este amintit încă din secolul al II-lea d.Hr de Sfântul Clement Alexandrinul și în secolul al III-lea de Sfântul Grigorie Taumaturgul.

Începând cu secolul al IV-lea, cuvântări dedicate acestei sărbători găsim atât la părinții răsăriteni, cât și la cei din Apus. De Biserica apuseana, Boboteaza a fost adoptată în secolul al IV-lea, fiind cunoscută și că „Sărbătoarea celor trei magi”. Tot atunci au fost despărțite cele două mari sărbători: 25 decembrie fiind data stabilită pentru prăznuirea Nașterii Domnului, că în Apus, și 6 ianuarie pentru Boboteaza.

Catolicii celebrează pe 6 ianuarie Epifania, care simbolizează anunțarea nașterii lui Hristos regelor magi, care au venit să-l vadă pe pruncul abia născut, aducându-i daruri, aur, smirna și tămâie.

Ortodocșii prăznuiesc botezul Mântuitorului în apele Iordanului de către Sfântul Ioan Botezatorul. Potrivit scrierilor, în aceasta perioadă, în pustiul Iordanului își începuse activitatea profetica Ioan Botezatorul. Prin învățătură să, acesta ajunsese să uimească și să atragă mulți oameni. Desi învățăturile sale erau înscrise în Legea lui Moise, Ioan Botezatorul venea cu ceva nou: curajul să le spună pe fata și să le reamintească permanent oamenilor că „s-a apropiat împărăția cerurilor”.

Când Mântuitorul a apărut pe malul Iordanului, Sfântul Ioan Botezatorul, luminat de Duhul Sfânt, l-a recunoscut și l-a arătat mulțimilor. Momentul în care Mântuitorul Iisus Hristos a primit botezul este consemnat de toți cei patru

evangheliști.

Evangelistul Matei spune că Iisus a venit din Galileea la râul Iordan, unde boteza Ioan Botezatorul, cerând să fie și el botezat. Ioan i-a spus: „Eu am trebuință să fiu botezat de tine și tu vii la mine”, iar la răspunsul lui Iisus că așa se cuvine, acesta a fost botezat în cele din urmă de către Ioan.

Boboteaza este o manifestare a celor trei elemente ale Treimii: Fiul este botezat în Iordan de către Ioan, Sfântul Duh se coboară asupra lui Iisus în chip de porumbel, iar Tatăl din cer îl declară că fiind Fiul Său.

Locul real al Botezului Mântuitorului este în Iordania. Totuși, pe malul israelian al Iordanului a fost amenajat un spațiu unde creștinii îmbracați în cămăși albe lungi, numite „crijme” intra în râu.

Orice pelerinaj făcut în Tara Sfântă are un loc de oprire la râul Iordan, care izvorăște din Munții Libanului, apoi traversează Marea Galileii și după un lung și sinuos traseu se varsă în Marea Moarta. Unii preoți îi cufunda de trei ori în apa Iordanului pe credincioșii adulți, repetând într-un fel botezul. Preoții ortodocși romani spun că botezul este unic, de aceea binecuvântează pelerinii stropindu-i cu apa din Iordan.

Aceste ritualuri pot fi văzute în tot anul pe durata pelerinajelor, fără legătură cu Boboteaza. Biserica Ortodoxa din Ierusalim sau Patriarhia Ortodoxa Greaca a Ierusalimului nu a adoptat calendarul bisericesc îndreptat (calendarul gregorian) și, împreună cu Patriarhia Rusa, Patriarhia Georgiei, Patriarhia Sărbă și Sfântul Munte Athos, precum și cu credincioșii romani din Basarabia, sărbătoresc după calendarul neindreptat (calendarul iulian), adică la o diferență de 13 zile.

În Ajunul Bobotezei, credincioșii ortodocși se adună la râul Iordanului, la locul Botezului Domnului. Slujba Aghesmei celei

Mari este săvârșită de Sanctitatea Să Teofil al III-lea, patriarhul Ierusalimului și al întregii Palestine, în fruntea unui sobor de arhierei și preoți.

Unii pelerini credincioși spun că în timpul slujbei de Boboteaza, pentru câteva clipe, apele Iordanului curg în sens invers. Deși afara este destul de frig în ianuarie, mulți dintre credincioși intra în râul Iordan în cămășile albe lungi, pe care apoi le păstrează cu grija pentru a fi îmbracați cu ele în ziua înmormântării. Înainte de a pleca de lângă râu, pelerinii iau aminire o sticla cu apa din Iordan, rugandu-se să le fie tămăduite suferințele.

După Boboteaza, este cinstit Sfântul Ioan, numit și „Inaintemergatorul”, pentru că a anunțat venirea lui Hristos. Părinții lui, preotul Zaharia și Elisabeta, erau rude cu părinții Fecioarei Măria, Ioachim și Ana. În timp ce Zaharia slujea la templu în Ierusalim, i-a vestit Arhanghelul Gavriil că Elisabeta vă naște un fiu la bătrânețe și se vă chema Ioan. Pentru că Zaharia s-a îndoit de aceasta veste, a rămas mut până ce Elisabeta a născut.

Sfântul Ioan Botezatorul a început să predice în al 15-lea an al domniei Cezarului Tiberiu, pe când Ponțiu Pilat era procuratorul Iudeii. El a avut menirea de a pregăti poporul pentru primirea lui Mesia, de a-l descoperi pe acesta și a-l face cunoscut lui Israel. Mesajul principal pe care el îl transmitea era: „Pocăiți-vă, că s-a apropiat împărăția cerurilor!”.

Ioan l-a muștrătat pe Irod Antipa, fiul regelui Iudeei Irod cel Mare, pentru traiul lui nelegiuit cu Irodiada, care era soția fratelui său. În ura ei, Irodiada a sfătuit-o pe Salomeea, fiica ei, care dansase și plăcuse oaspeților și îndeosebi lui Irod, la un ospăț de ziua lui, să ceara de la acesta capul lui Ioan Botezatorul ca răsplată. Sărbătorile închinare Sfântului Ioan Botezatorul mai includ zămislirea (23 septembrie), nașterea (24 iunie) și tăierea capului (29 august).

TRADIȚII, OBICEIURI ȘI SUPERSTIȚII DE BOBOTEAZA

- La Boboteaza se sfințesc toate apele, iar preotul se duce la o apa unde vă arunca o cruce. Mai mulți bărbați se arunca în apa că să o aducă înapoi, iar cel care reușește să ajungă primul la ea primește binecuvântarea preotului și se considera că vă avea noroc tot anul.
- În vechime, cel care găsea primul crucea și o aducea la mal primea și daruri de la domnitorul țării și era ținut la mare cinste de către ceilalți.
- Iordanitul femeilor este un alt obicei. În trecut, în satele din nordul țării, femeile se adunau în grupuri mari acasă la cineva și duceau alimente și băutură. După ce serveau masa, ele cântau și jucau toată noaptea. Dimineața ieșeau pe strada și luau pe sus bărbații care apăreau întâmplător pe drum, îi luau cu forță la rău, amenintându-i cu aruncatul în apa. În unele regiuni avea loc integrarea tinerelor neveste în comunitatea femeilor căsătorite prin udarea cu apa din fântână sau dintr-un rău.
- Se spune că, în noaptea de Boboteaza, tinerele fete își visează ursitul. Ele își leagă pe inelar un fir roșu de matase și o rămurică de busuioc, pe care o pun sub perna.
- Fetele care cad pe gheata în ziua de Boboteaza pot fi sigure că se vor mărița în acel an, spune tradiția populară.
- De asemenea, se crede că animalele din grajd vorbesc la miezul nopții dinspre ziua de Boboteaza despre locurile unde sunt ascunse comorile.
- Tradiția mai spune că la Boboteaza nu se spală rufe. În aceasta zi sunt interzise certurile în casa și nu se da nimic cu împrumut.